

LECTIO XXII: ΠΡΟΤΡΟΠΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Imitemur nostros Brutos, Camillos, Decios, Curios, Fabricios, Scipiones, innumerabiles alios qui hanc rem publicam stabiliverunt; quos equidem in deorum immortalium coetu ac numero repono. Amemus patriam, pareamus senatui, consulamus bonis; praesentes fructus neglegamus, posteritatis gloriae serviamus; id esse optimum putemus, quod est rectissimum; speremus quae volumus, sed feramus quod acciderit; arbitremur denique corpus virorum fortium magnorumque hominum esse mortale, animi vero motus et virtutis gloriam sempiternam esse.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ XXII

Ας μιμούμαστε (μιμηθούμε) τους Βρούτους, τους Καμίλλους, τους Δεκίους, τους Κουρίους, τους Φαβρικούς, τους Σκιπίωνές μας, και τους αναρίθμητους άλλους (ηγέτες) που στέριωσαν αυτή την πολιτεία: σε αυτούς εγώ βέβαια δίνω θέση ανάμεσα στους αθάνατους θεούς (τους τοποθετώ στη χορεία των αθάνατων θεών). Ας αγαπάμε την πατρίδα (μας), ας υπακούουμε στη Σύγκλητο, ας φροντίζουμε για τους καλούς πολίτες· ας αδιαφορούμε για το τωρινό κέρδος, ας υπηρετούμε τη μελλοντική δόξα· ας θεωρούμε ότι είναι άριστο (πράγμα) αυτό που είναι το πιο σωστό· ας ελπίζουμε αυτά που θέλουμε, αλλά ας υπομένουμε ό,τι (αντίξοο) μας συμβεί· τέλος, ας πιστεύουμε ότι το σώμα των γενναίων ανδρών και των μεγάλων ανθρώπων είναι θνητό, αλλά οι δυνάμεις της ψυχής (οι πνευματικές δυνάμεις, οι πνευματικές δραστηριότητες) και η δόξα της αρετής είναι αιώνια.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

1. **deus,-i:** δεν έχει κλητική ενικού. Από τα χρόνια του Αυγούστου όμως εμφανίζεται ο τύπος *dive* (από το *divus*) *deus* και *dee*. Η κλίση έχει ως εξής: *deus, dei, deo, deum, deus, dee & (dive), deo dei (dii & di), deorum & deum, deis (diis & dis) deos, dei (dii & di), deis (diis & dis)*.
2. Στη συγκεκριμένη ενότητα διδασκόμαστε την **υποτακτική** έγκλιση. Δίνεται βάση στη λειτουργία της στις ανεξάρτητες προτάσεις (Υποτακτική Προτρεπτική, Αποτρεπτική, Ευχετική κλπ) και σε επόμενες ενότητες θα δούμε πώς λειτουργεί και στις δευτερεύουσες. Περισσότερες πληροφορίες στη Λατινική Γραμματική (*Grammatica Latina*, σελ 177-8).

3. **quos**: η αναφορική αντωνυμία στην αρχή περιόδου ή ημιπεριόδου ισοδυναμεί με δεικτική και η πρότασή μου είναι κύρια όπως εδώ, ή προτάσσεται σε άλλη δευτερεύουσα, συνήθως χρονική (π.χ. 14: Quem simul aspexit Cassius, 34: Quod ut praedones animadverterunt).
4. consulo + δοτική προσωπική χαριστική

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

Imitēmur: α' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα του αποθετικού ρήματος της α' συζυγίας, **imitor, imitatus sum, imitāri** 1 = μιμούμαι.

nostros: αιτιατική πληθυντικού, αρσενικού γένους, της κτητικής αντωνυμίας α' προσώπου για πολλούς κτήτορες, **noster, nostra, nostrum** = δικός μας, δική μας, δικό μας.

Brutos: αιτιατική πληθυντικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, αρσενικού γένους, **Brutus, -i** = Βρούτος→ ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό. Στη συγκεκριμένη περίπτωση χρησιμοποιείται ο πληθυντικός αριθμός για να αναδείξει το πόσο σημαντικό ήταν ένα πρόσωπο, εννοώντας την αξία του Βρούτου.

Camillos: αιτιατική πληθυντικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, αρσενικού γένους, **Camillus, -i** = Κάμιλλος→ ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό. Στη συγκεκριμένη περίπτωση χρησιμοποιείται ο πληθυντικός αριθμός για να αναδείξει το πόσο σημαντικό ήταν ένα πρόσωπο, εννοώντας την αξία του Καμίλλου.

Decios: αιτιατική πληθυντικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, αρσενικού γένους, **Decius, -ii / -i** = Δέκιος→ ως γνήσιο λατινικό όνομα, συναιρεί στην κλητική του ενικού το -ie σε -i (Deci). Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό. Στη συγκεκριμένη περίπτωση χρησιμοποιείται ο πληθυντικός αριθμός για να αναδείξει το πόσο σημαντικό ήταν ένα πρόσωπο, εννοώντας την αξία του Δεκίου.

Curios: αιτιατική πληθυντικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, αρσενικού γένους, **Curius, -ii / -i** = Κούριος→ ως γνήσιο λατινικό όνομα, συναιρεί στην κλητική του ενικού το -ie σε -i (Curi). Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό. Στη συγκεκριμένη περίπτωση χρησιμοποιείται ο πληθυντικός αριθμός για να αναδείξει το πόσο σημαντικό ήταν ένα πρόσωπο, εννοώντας την αξία του Κουρίου.

Fabricios: αιτιατική πληθυντικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, αρσενικού γένους, **Fabricius, -ii / -i** = Φαβρίκιος → ως γνήσιο λατινικό όνομα, συναιρεί στην κλητική του ενικού το -ie σε -i (Fabrīci). Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό. Στη συγκεκριμένη

περίπτωση χρησιμοποιείται ο πληθυντικός αριθμός για να αναδείξει το πόσο σημαντικό ήταν ένα πρόσωπο, εννοώντας την αξία του Φαβρικίου.

Scipiones: αιτιατική πληθυντικού του ουσιαστικού της γ' κλίσης, αρσενικού γένους, **Scipio, -onis** = Σκιπίων→ ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό. Στη συγκεκριμένη περίπτωση χρησιμοποιείται ο πληθυντικός αριθμός για να αναδείξει το πόσο σημαντικό ήταν ένα πρόσωπο, εννοώντας την αξία του Σκιπίωνα.

innumerabiles: αιτιατική πληθυντικού του επιθέτου της γ' κλίσης (τριγενές και δικατάληκτο), αρσενικού γένους, **innumerabilis, -is, -e** = αναρίθμητος, -η, -ο.

alios: αιτιατική πληθυντικού της αόριστης αντωνυμίας, αρσενικού γένους, **alius, alia, aliud** = άλλος, άλλη, άλλο. Μπορεί να χαρακτηριστεί και ως αντωνυμικό επίθετο, σύμφωνα με το σχολικό εγχειρίδιο (ενότητα 50).

qui: ονομαστική πληθυντικού της αναφορικής αντωνυμίας, αρσενικού γένους, **qui, quae, quod** = ο οποίος, η οποία, το οποίο.

hanc: αιτιατική ενικού της δεικτικής αντωνυμίας, θηλυκού γένους, **hic, haec, hoc** = αυτός, -ή, -ό.

rem: αιτιατική ενικού του ουσιαστικού της ε' κλίσης, θηλυκού γένους, **res, rei** = πράγμα.

publicam: αιτιατική ενικού του επιθέτου της β' κλίσης (τριγενές και τρικατάληκτο), θηλυκού γένους, **publicus, -a, -um** = δημόσιος, -α, -ο. Ως επίθετο δεν έχει παραθετικά. Η φράση **res publica** = η πολιτεία, το κράτος.

stabiliverunt: γ' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου, ενεργητικής φωνής, του ρήματος της δ' συζυγίας, **stabilio, stabilivi, stabilitum, stabilire** 4 = στεριώνω.

quos: αιτιατική πληθυντικού της αναφορικής αντωνυμίας, αρσενικού γένους, **qui, quae, quod** = ο οποίος, η οποία, το οποίο.

equidem: επίρρημα βεβαιωτικό = εγώ βέβαια.

in: πρόθεση που εδώ συντάσσεται με (τοπική) αφαιρετική (δηλώνει τη στάση σε τόπο μεταφορικά) = σε.

deorum: γενική πληθυντικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, αρσενικού γένους, **deus**, -i = θεός. Το ουσιαστικό σχηματίζει γενική πληθυντικού και **deum**, ενώ σε όλες τις πτώσεις του πληθυντικού, εκτός από την αιτιατική σχηματίζει διπλούς και τριπλούς τύπους. Για την κλίση του ουσιαστικού βλ. «Ψηφιακό βοήθημα: Ουσιαστικά» και σχολική γραμματική §19.1.

immortalium: γενική πληθυντικού του επιθέτου της γ' κλίσης (τριγενές και δικατάληκτο), αρσενικού γένους, **immortalis**, -is, -e = αθάνατος, -η, -ο.

coëtu: αφαιρετική ενικού του ουσιαστικού της δ' κλίσης, αρσενικού γένους, **coetus**, -us = χορεία, συνάθροιση.

ac: παρατακτικός, συμπλεκτικός σύνδεσμος = και.

numero: αφαιρετική ενικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, αρσενικού γένους, **numerus**, -i = αριθμός.

repono: α' ενικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα, ενεργητικής φωνής, του ρήματος της γ' συζυγίας, **repono**, **reposui**, **repositum**, **reponere** 3 = τοποθετώ. Η φράση **in deorum coetu ac numero repono** = δίνω μια θέση ανάμεσα στους θεούς.

Amemus: α' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα, ενεργητικής φωνής, του ρήματος της α' συζυγίας, **amo**, **amavi**, **amatum**, **amare** 1 = αγαπώ.

patriam: αιτιατική ενικού του ουσιαστικού της α' κλίσης, θηλυκού γένους, **patria**, -ae = πατρίδα.

pareamus: α' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα, ενεργητικής φωνής, του ρήματος της β' συζυγίας, **pareo**, **parui**, **paritum**, **parere** 2 (συντάσσεται με δοτική) = υπακούω.

senatui: δοτική ενικού του ουσιαστικού της δ' κλίσης, αρσενικού γένους, **senatus**, -us = σύγκλητος.

consulamus: α' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα, ενεργητικής φωνής, του ρήματος της γ' συζυγίας, **consulo, consului, consultum, consulëre** 3 = φροντίζω για, προσέχω.

bonis: δοτική πληθυντικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, αρσενικού γένους, **boni, -orum** = οι αγαθοί πολίτες. Προέρχεται από το επίθετο της β' κλίσης bonus, bona, bonum. Το boni ανήκει στα plurale tantum, ουσιαστικά που σχηματίζουν μόνο πληθυντικό αριθμό.

praesentes: αιτιατική πληθυντικού της μετοχής ενεστώτα ενεργητικής φωνής, αρσενικού γένους, **praesens, -ntis** = παρών. Το ρήμα είναι praesum, praefui, --, praeesse = είμαι παρών.

fructus: αιτιατική πληθυντικού του ουσιαστικού της δ' κλίσης, αρσενικού γένους, **fructus, -us** = καρπός, ωφέλεια, κέρδος.

neglegamus: α' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα, ενεργητικής φωνής, του ρήματος της γ' συζυγίας, **neglego, neglexi, neglectum, neglegëre** 3 = αδιαφορώ για.

posteritatis: γενική ενικού του ουσιαστικού της γ' κλίσης, θηλυκού γένους, **posteritas, -atis** = το μέλλον, οι μεταγενέστεροι. Το ουσιαστικό δηλώνει μια αφηρημένη έννοια και δεν σχηματίζει πληθυντικό αριθμό.

gloriae: δοτική ενικού του ουσιαστικού της α' κλίσης, θηλυκού γένους, **gloria, -ae** = δόξα.

serviamus: α' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα, ενεργητικής φωνής, του ρήματος της δ' συζυγίας, **servio, servivi, servitum, servire** 4 (συντάσσεται με δοτική) = υπηρετώ.

id: αιτιατική ενικού της δεικτικής-επαναληπτικής αντωνυμίας, ουδετέρου γένους, **is, ea, id** = αυτός, -ή, -ό.

esse: απαρέμφατο ενεστώτα του βοηθητικού ρήματος **sum, fui, --, esse** = είμαι, υπάρχω.

optimum: αιτιατική ενικού του επιθέτου της β' κλίσης (τριγενές και τρικατάληκτο), ουδετέρου γένους· εδώ στον υπερθετικό βαθμό **optimus, -a, -um** = άριστος, -η, -ο. [Θετικός: bonus, -a, -um, Συγκριτικός: melior, -ior, -ius, Υπερθετικός optimum, -a, -um].

putemus: α' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα, ενεργητικής φωνής, του ρήματος της α' συζυγίας, **puto, putavi, putatum, putāre** 1 = νομίζω.

quod: ονομαστική ενικού της αναφορικής αντωνυμίας, ουδετέρου γένους, **qui, quae, quod** = ο οποίος, η οποία, το οποίο.

est: γ' ενικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα του βοηθητικού ρήματος **sum, fui, --, esse** = είμαι, υπάρχω.

rectissimum: ονομαστική ενικού του επιθέτου της β' κλίσης (τριγενές και τρικατάληκτο), ουδετέρου γένους· εδώ στον υπερθετικό βαθμό **rectissimus, -a, -um** = πάρα πολύ σωστός, -ή, -ό. [Θετικός: **rectus, -a, -um**, Συγκριτικός: **rectior, -ior, -ius**, Υπερθετικός: **rectissimus, -a, -um**].

speremus: α' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα, ενεργητικής φωνής, του ρήματος της α' συζυγίας, **spero, speravi, speratum, sperāre** 1 = ελπίζω.

quae: αιτιατική πληθυντικού της αναφορικής αντωνυμίας, ουδετέρου γένους, **qui, quae, quod** = ο οποίος, η οποία, το οποίο.

volumus: α' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα του ανωμάλου ρήματος **volo, volui, --, velle** = θέλω, επιθυμώ.

sed: παρατακτικός, αντιθετικός σύνδεσμος = αλλά.

feramus: α' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα, ενεργητικής φωνής, του ανωμάλου ρήματος **fero, tuli, latum, ferre** = φέρω.

quod: ονομαστική ενικού της αναφορικής αντωνυμίας, ουδετέρου γένους, **qui, quae, quod** = ο οποίος, η οποία, το οποίο.

acciderit: γ' ενικό πρόσωπο οριστικής συντελεσμένου μέλλοντα, ενεργητικής φωνής, του ρήματος γ' συζυγίας, **accidit, accidit, --, accidēre** 3 = συμβαίνει.

arbitremur: α' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα του αποθετικού ρήματος **arbitror**, **arbitratus sum**, **arbitrāri** 1 = νομίζω, πιστεύω.

denique: επίρρημα χρονικό = τέλος.

corpus: αιτιατική ενικού του ουσιαστικού της γ' κλίσης, ουδετέρου γένους, **corpus**, **-oris** = σώμα.

virorum: γενική πληθυντικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, αρσενικού γένους, **vir**, **-i** = άνδρας.

fortium: γενική πληθυντικού του επιθέτου της γ' κλίσης (τριγενές και δικατάληκτο), αρσενικού γένους, **fortis**, **-is**, **-e** = ανδρείος, -α, -ο, γενναίος, -α, -ο. [Θετικός: **fortis**, **-is**, **-e**, Συγκριτικός: **fortior**, **-ior**, **-ius**, Υπερθετικός: **fortissimus**, **-a**, **-um**]

magnum: γενική πληθυντικού του επιθέτου της β' κλίσης (τριγενές και τρικατάληκτο), αρσενικού γένους, **magnum**, **-a**, **-um** = μέγας, μεγάλη, μέγα. [Θετικός: **magnum**, **-a**, **-um**, Συγκριτικός: **maior**, **-ior**, **-ius**, Υπερθετικός: **maximus**, **-a**, **-um**].

-que: παρτακτικός, συμπλεκτικός σύνδεσμος, εγκλιτική λέξη = και.

hominum: γενική πληθυντικού του ουσιαστικού της γ' κλίσης, αρσενικού γένους, **homo**, **-inis** = άνθρωπος.

esse: απαρέμφατο ενεστώτα του βοηθητικού ρήματος **sum**, **fui**, **--**, **esse** = είμαι, υπάρχω.

mortale: αιτιατική ενικού του επιθέτου της γ' κλίσης (τριγενές και δικατάληκτο), ουδετέρου γένους, **mortalis**, **-is**, **-e** = θνητός, -ή, -ό. Το επίθετο επειδή εκφράζει απόλυτη έννοια δεν σχηματίζει παραθετικά.

animi: γενική ενικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, αρσενικού γένους, **animus**, **-i** = ψυχή.

vero: παρτακτικός, αντιθετικός σύνδεσμος = όμως.

motus: αιτιατική πληθυντικού του ουσιαστικού της δ' κλίσης, αρσενικού γένους, **motus, -us** = κίνηση, δύναμη.

et: παρατακτικός, συμπλεκτικός σύνδεσμος = και.

virtutis: γενική ενικού του ουσιαστικού της γ' κλίσης, θηλυκού γένους, **virtus, -utis** = ανδρεία, αρετή.

gloriam: αιτιατική ενικού του ουσιαστικού της α' κλίσης, θηλυκού γένους, **gloria, -ae**=δόξα.

sempiternam : αιτιατική ενικού του επιθέτου της β' κλίσης (τριγενές και τρικατάληκτο), θηλυκού γένους, **sempiternus, -a, -um** = αιώνιος, -α, -ο.

esse: απαρέμφατο ενεστώτα του βοηθητικού ρήματος **sum, fui, --, esse** = είμαι, υπάρχω.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΤΑΞΙΝΟΜΗΜΕΝΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Α΄ κλίση

patria, -ae

gloria, -ae

Β΄ κλίση

Brutus, -i

Camillus, -i

Decius, -ii/-i (κλητική ενικού: Deci)

Curius, -ii/-i (κλητική ενικού: Curi)

Fabricius, -ii/-i (κλητική ενικού: Fabrici)

deus, -i (κλητική ενικού: dive & deus, πληθυντικός: dei, dii, di/ deorum & deum/ deis, diis, dis/ deos/ dei, dii, di/ deis, diis, dis).

numerus, -i

vir, -i

boni, -orum

animus, -i

Γ΄ κλίση

Scipio, -onis

posteritas, -atis (εκφράζει αφηρημένη έννοια, δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό)

corpus, -oris

homo, -inis

virtus, -utis

Δ΄ κλίση

coetus, -us
senatus, -us
fructus, -us
motus, -us

Ε΄ κλίση

res, -ei

ΕΠΙΘΕΤΑ

Β΄ κλίση

publicus, -a, -um (το επίθετο δεν σχηματίζει παραθετικά, διότι εκφράζει απόλυτη έννοια)
optimus, -a, -um (Θετικός βαθμός του επιθέτου bonus, -a, -um. Συγκριτικός: melior, -ior, -ius)
rectissimus, -a, -um (Θετικός βαθμός του επιθέτου rectus, -a, -um. Συγκριτικός: rectior, -ior, -ius)
magnus, -a, -um (Συγκριτικός: maior, -ior, -ius Υπερθετικός: maximus, -a, -um)
sempiternus, -a, -um (το επίθετο δεν σχηματίζει παραθετικά, διότι εκφράζει απόλυτη έννοια)

Γ΄ κλίση

innumerabilis, -is, -e (το επίθετο δεν σχηματίζει παραθετικά, διότι εκφράζει απόλυτη έννοια)
immortalis, -is, -e (το επίθετο δεν σχηματίζει παραθετικά, διότι εκφράζει απόλυτη έννοια)
fortis, -is, -e (Συγκριτικός: fortior, -ior, -ius Υπερθετικός: fortissimus, -a, -um)
mortalis, -is, -e (το επίθετο δεν σχηματίζει παραθετικά, διότι εκφράζει απόλυτη έννοια)

ANTONYMIES

noster, nostra, nostrum (κτητική)
qui, quae, quod (αναφορική)
hic, haec, hoc (δεικτική)
alius, alia, aliud (αόριστη), χαρακτηρίζεται και ως αντωνυμικό επίθετο.
is, ea, id (δεικτική-επαναληπτική)

PHMATA

1η Συζυγία

imitor, imitatus sum, imitāri (αποθετικό)
amo, amavi, amatum, amāre
puto, putavi, putatum, putāre
spero, speravi, speratum, sperāre
arbitror, arbitratus sum, arbitrāri (αποθετικό)

2η Συζυγία

pareo, parui, paritum, parēre

3η Συζυγία

repono, reposui, repositum, reponēre
consulo, consului, consultum, consulēre
neglego, neglexi, neglectum, neglegēre
accidit, accidit,--, accidēre

4η Συζυγία

stabilio, stabilivi, stabilitum, stabilire
servio, servivi (servii), servitum, servire

ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΡΗΜΑ

sum, fui, --, esse

ΑΝΩΜΑΛΑ ΡΗΜΑΤΑ

fero, tuli, latum, ferre
volo, volui, - , velle

ΜΕΤΟΧΕΣ

praesens, -ntis

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

equidem (βεβαιωτικό)
denique (χρονικό)

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

in+ (τοπική αφαιρετική)

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

ac (συμπλεκτικός, παρατακτικός)

sed (αντιθετικός, παρατακτικός)

vero (αντιθετικός)

-que (παρατακτικός, συμπλεκτικός, εγκλιτική λέξη)

et (συμπλεκτικός, παρατακτικός)

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Imitemur nostros Brutos, Camillos, Decios, Curios, Fabricios, Scipiones, innumerabiles alios: κύρια πρόταση επιθυμίας, εκφέρεται με υποτακτική προτρεπτική.

Imitemur: Ρήμα.

(nos): εννοούμενο Υποκείμενο του ρήματος imitemur.

Brutos, Camillos, Decios, Curios, Fabricios, Scipiones, alios: Αντικείμενα του ρήματος imitemur.

nostros: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στα Brutos, Camillos, Decios, Curios, Fabricios, Scipiones.

innumerabiles: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο alios.

qui hanc rem publicam stabiliverunt: δευτερεύουσα αναφορική πρόταση, προσδιοριστική στα αντικείμενα του imitemur (**Brutos, Camillos, Decios, Curios, Fabricios, Scipiones, alios**), εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία qui, είναι πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική παρακειμένου, γιατί αναφέρεται στο παρελθόν και δηλώνει το πραγματικό γεγονός.

stabiliverunt: Ρήμα.

qui: Υποκείμενο του ρήματος stabiliverunt.

rem publicam: Αντικείμενο του ρήματος stabiliverunt.

hanc: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο rem publicam.

quos equidem in deorum immortalium coetu ac numero repono: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική ενεστώτα και δηλώνει το πραγματικό γεγονός. Η πρόταση ξεκινάει με την αναφορική αντωνυμία quos, η οποία στην αρχή περιόδου ή ημιπεριόδου ισοδυναμεί με δεικτική (= eos) και εισάγει κύρια πρόταση.

repono: Ρήμα.

(ego) : εννοούμενο Υποκείμενο του ρήματος repono.

in coetu ac numero: εμπρόθετος προσδιορισμός που εκφράζει τον τόπο (το «μεταξύ») στο ρήμα *repono*.

deorum: γενική υποκειμενική στο *coetu* και γενική διαιρετική στο *numero*.

immortalium: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο *deorum*.

equidem: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο ρήμα *repono*.

Amemus patriam, pareamus senatui, consulamus bonis: έχουμε τρεις προτάσεις που συνδέονται με κόμματα, επομένως έχουμε σχήμα ασύνδετο. Ας τις δούμε ξεχωριστά:

Amemus patriam: κύρια πρόταση επιθυμίας, εκφέρεται με υποτακτική προτρεπτική.

Amemus: Ρήμα.

(nos): εννοούμενο Υποκείμενο του ρήματος *amemus*.

patriam: Αντικείμενο του ρήματος *amemus*.

pareamus senatui: κύρια πρόταση επιθυμίας, εκφέρεται με υποτακτική προτρεπτική.

pareamus: Ρήμα.

(nos): εννοούμενο Υποκείμενο του ρήματος *pareamus*.

senatui: Αντικείμενο του ρήματος *pareamus*.

consulamus bonis: κύρια πρόταση επιθυμίας, εκφέρεται με υποτακτική προτρεπτική.

consulamus: Ρήμα.

(nos): εννοούμενο Υποκείμενο του ρήματος *consulamus*.

bonis: δοτική προσωπική χαριστική στο *consulamus*.

praesentes fructus neglegamus, posteritatis gloriae serviamus: έχουμε δύο προτάσεις που συνδέονται με κόμματα, επομένως έχουμε σχήμα ασύνδετο. Ας τις δούμε ξεχωριστά:

praesentes fructus neglegamus: κύρια πρόταση επιθυμίας, εκφέρεται με υποτακτική προτρεπτική.

neglegamus: Ρήμα.

(nos): εννοούμενο Υποκείμενο του ρήματος *neglegamus*.

fructus: Αντικείμενο του ρήματος *neglegamus* και Υποκείμενο της μετοχής *praesentes*.

praesentes: επιθετική μετοχή ως επιθετικός προσδιορισμός στο *fructus*. (Ανάλυση σε αναφορική πρόταση: *qui praesunt.*).

posteritatis gloriae serviamus: κύρια πρόταση επιθυμίας, εκφέρεται με υποτακτική προτρεπτική.

serviamus: Ρήμα.

(nos): εννοούμενο Υποκείμενο του ρήματος *serviamus*.

gloriae: Αντικείμενο του ρήματος *serviamus*.

posteritatis: γενική κτητική στο *gloriae*.

id esse optimum putemus: κύρια πρόταση επιθυμίας, εκφέρεται με υποτακτική προτρεπτική.

putemus: Ρήμα.

(nos): εννοούμενο Υποκείμενο του ρήματος *putemus*.

esse: Αντικείμενο του ρήματος *putemus*, ειδικό απαρέμφατο.

id: Υποκείμενο του απαρεμφάτου *esse*, ετεροπροσωπία.

optimum: Κατηγορούμενο στο *id* μέσω του *esse*, που είναι απαρέμφατο συνδετικού ρήματος.

quod est rectissimum: δευτερεύουσα αναφορική πρόταση, προσδιοριστική στο *id*. Είναι πρόταση κρίσεως, εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία *quod*, εκφέρεται με οριστική, διότι εκφράζει το πραγματικό γεγονός και χρόνου ενεστώτα, διότι αναφέρεται στο παρόν.

est: Ρήμα.

quod: Υποκείμενο του ρήματος *est*.

rectissimum: Κατηγορούμενο στο *quod* μέσω του συνδετικού ρήματος *est*.

speremus: κύρια πρόταση επιθυμίας, εκφέρεται με υποτακτική προτρεπτική.

speremus: Ρήμα.

(nos): εννοούμενο Υποκείμενο του ρήματος speremus.

quae volumus: δευτερεύουσα πρόταση αναφορική ουσιαστική ως αντικείμενο στο ρήμα speremus. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία quae και εκφέρεται με οριστική, διότι δηλώνει το πραγματικό γεγονός, χρόνου ενεστώτα, γιατί αναφέρεται στο παρόν.

volumus: Ρήμα.

(nos): εννοούμενο Υποκείμενο του ρήματος volumus.

quae: Αντικείμενο του ρήματος volumus.

sed feramus: κύρια πρόταση επιθυμίας εκφέρεται με υποτακτική προτρεπτική.

feramus: Ρήμα.

(nos): εννοούμενο Υποκείμενο του ρήματος feramus.

quod acciderit: δευτερεύουσα αναφορική πρόταση ουσιαστική ως αντικείμενο στο ρήμα feramus. Είναι πρόταση κρίσεως, εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία quod, εκφέρεται με οριστική, γιατί εκφράζει το πραγματικό γεγονός και συγκεκριμένα χρόνου συντελεσμένου μέλλοντα, διότι αναφέρεται στο μέλλον.

acciderit: Ρήμα.

quod: Υποκείμενο του ρήματος acciderit.

arbitremur denique corpus virorum fortium magnorumque hominum esse mortale, animi vero motus et virtutis gloriam sempiternam esse: κύρια πρόταση επιθυμίας, εκφέρεται με υποτακτική προτρεπτική.

arbitremur: Ρήμα.

(nos): εννοούμενο Υποκείμενο του ρήματος arbitremur.

esse: Αντικείμενο του ρήματος arbitremur, ειδικό απαρέμφατο.

corpus: Υποκείμενο του απαρεμφάτου esse (το 1^ο esse), ετεροπροσωπία.

virorum ... hominum: γενικές κτητικές στο corpus.

fortium: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο virorum.

magnorum: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο hominum.

mortale: κατηγορούμενο στη λέξη corpus μέσω του esse, που είναι απαρέμφατο συνδετικού ρήματος.

denique: επιρρηματικός χρονικός προσδιορισμός στο ρήμα arbitremur.

esse: Αντικείμενο του ρήματος arbitremur, ειδικό απαρέμφατο.

motus ... gloriam: Υποκείμενα του απαρεμφάτου esse (το 2^ο esse), ετεροπροσωπία.

animi: γενική υποκειμενική στο motus.

virtutis: γενική κτητική στο gloriam.

sempiternam: Κατηγορούμενο στα motus ... gloriam μέσω του esse , που είναι απαρέμφατο συνδετικού ρήματος.

Ταιριάζει σε αριθμό και γένος με το πλησιέστερο υποκείμενο (gloriam).

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΕΝΕΣΤΩΤΑ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ 4 ΣΥΖΥΓΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ SUM ΚΑΙ POSSUM

1. Η α' συζυγία στην υποτακτική ενεργητικού ενεστώτα σχηματίζεται από το θέμα του ενεστώτα, το πρόσφυμα ē (με αποβολή του χαρακτήρα a) και τις βασικές καταλήξεις της ενεργητικής φωνής.

α' συζυγία: σχηματισμός υποτακτικής ενεργητικού ενεστώτα

θέμα ενεστώτα + πρόσφυμα ē (με αποβολή του a)+ Βασ. καταλ. ενεργ. φωνής
π.χ. ama-e-m → am e m

2. Η β', γ' και δ' συζυγία ρημάτων στην υποτακτική του ενεργητικού ενεστώτα σχηματίζεται από το θέμα του ενεστώτα, το πρόσφυμα ā και τις βασικές καταλήξεις της ενεργητικής φωνής.

β', γ' και δ' συζυγία: σχηματισμός υποτακτικής ενεργητικού ενεστώτα

θέμα ενεστώτα + πρόσφυμα ā + Βασ. καταλ. ενεργ. φωνής

π.χ.
dele-a-m
leg-a-m
audi-a-m

3. Τα ανώμαλα ρήματα sum και possum (σύνθετο του sum, από το pot [pote ή potis = δυνατός] και το ρήμα sum) σχηματίζονται, επίσης, με τις βασικές καταλήξεις της ενεργητικής φωνής. Προσέχουμε, όμως, ότι το χαρακτηριστικό φωνήεν της υποτακτικής στο sum & στο possum είναι το ī.

ΚΛΙΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΕΝΕΣΤΩΤΑ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ 4 ΣΥΖΥΓΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ SUM ΚΑΙ POSSUM

Τα ρήματα της α', β', γ' και δ' συζυγίας κλίνονται στην υποτακτική του ενεργητικού ενεστώτα ως ακολούθως:

α' συζυγία: υποτακτική ενεργητικού ενεστώτα

ame-m
ame-s
ame-t
ame-mus
ame-tis
ame-nt

β' συζυγία: υποτακτική ενεργητικού ενεστώτα

delea-m
delea-s
delea-t
delea-mus
delea-tis
delea-nt

Υποτακτική ενεργητικού ενεστώτα

γ' συζυγία

lega-m
lega-s
lega-t
lega-mus

δ' συζυγία

audia-m
audia-s
audia-t
audia-mus

lega-tis lega-nt	audia-tis audia-nt
---------------------	-----------------------

Τα ρήματα sum και possum στην υποτακτική του ενεστώτα κλίνονται ως εξής:

Υποτακτική ενεστώτα

Ρήμα sum

si-m
si-s
si-t
si-mus
si-tis
si-nt

Ρήμα possum

possi-m
possi-s
possi-t
possi-mus
possi-tis
possi-nt

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ ΕΝΕΣΤΩΤΑ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ 4 ΣΥΖΥΓΙΩΝ

Η α' συζυγία ρημάτων στην υποτακτική του παθητικού ενεστώτα σχηματίζεται από το θέμα του ενεστώτα, το πρόσφυμα $\bar{e}$ (με αποβολή του χαρακτήρα a) και τις βασικές καταλήξεις της παθητικής φωνής.

α' συζυγία: σχηματισμός υποτακτικής παθητικού ενεστώτα

θέμα ενεστώτα + πρόσφυμα $\bar{e}$ (με αποβολή του a) + βασ. καταλ. παθ. φωνής

π.χ. $ama-e-r \rightarrow amer$

Η β', γ' και δ' συζυγία στην υποτακτική του παθητικού ενεστώτα σχηματίζεται από το θέμα του ενεστώτα, το πρόσφυμα $\bar{a}$ και τις βασικές καταλήξεις της παθητικής φωνής.

β', γ' και δ' συζυγία: σχηματισμός υποτακτικής παθητικού ενεστώτα

θέμα ενεστώτα + πρόσφυμα $\bar{a}$ + βασ. καταλ. παθ. φωνής

π.χ.

$dele-a-r$

$leg-a-r$

$audi-a-r$

ΚΛΙΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ ΕΝΕΣΤΩΤΑ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ 4 ΣΥΖΥΓΙΩΝ

Τα ρήματα της α', β', γ' και δ' συζυγίας στην υποτακτική του παθητικού ενεστώτα κλίνονται ως εξής:

Υποτακτική παθητικού ενεστώτα

α' συζυγία

ame-r
ame-ris/-re
ame-tur
ame-mur
ame-mini
ame-ntur

Υποτακτική παθητικού ενεστώτα

β' συζυγία

delea-r
delea-ris/-re
delea-tur
delea-mur
delea-mini
delea-ntur

Υποτακτική παθητικού ενεστώτα

γ' συζυγία

lega-r
lega-ris/-re
lega-tur
lega-mur
lega-mini
lega-ntur

δ' συζυγία

audia-r
audia-ris/-re
audia-tur
audia-mur
audia-mini
audia-ntur

Ημερομηνία τροποποίησης: 04/02/2022